

Vergaderjaar 2022–2023

31 497

Passend onderwijs

Nr. 449

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 3 april 2023

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over de brief van 23 december 2022 inzake uitwerking plan van aanpak hoogbegaafdheid (Kamerstuk 31 497, nr. 445).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 31 maart 2023. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Michon-Derkzen

De adjunct-griffier van de commissie,
Huls

1

Op welke manier wordt internationaal onderzoek door het Ministerie van OCW¹ gebruikt?

OCW maakt in algemene zin gebruik van internationaal onderzoek indien dit toepasbaar is voor het Nederlandse onderwijs en meerwaarde heeft binnen de Nederlandse context. Een goed voorbeeld is de aanpak van het Masterplan basisvaardigheden, die zich richt op bewezen effectieve interventies. Ook de menukaart die wordt gebruikt voor het Nationaal Programma Onderwijs bevat interventies die uit internationaal onderzoek effectief zijn gebleken.

2

Is het verslag van Oberon² een goede wetenschappelijke basis voor beleid voor hoogbegaafde leerlingen?

Het rapport van Oberon bevat een verslag van sessies met partijen uit het onderwijsveld en experts over het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen en is daarmee geen wetenschappelijk onderzoek. Eén van de sessies die door Oberon is georganiseerd richtte zich wel specifiek op het onderwerp «kennis» en wat er voor handen is op het gebied van (hoog)begaafdheid. Daarnaast is er in de voorbereiding op de sessies door Oberon gebruik gemaakt van diverse wetenschappelijke publicaties. De resultaten uit de sessies met betrokkenen bij het onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen zijn waardevol en vormen de basis voor een verdere uitwerking van het plan van aanpak voor hoogbegaafdheid. Hierover bent u eind 2022 geïnformeerd.

Verder wordt er onderzoek gedaan op dit thema, ook in het kader van de subsidieregeling «begaafde leerlingen in het po en vo»³. Er zijn namelijk twee grootschalige onderzoeken ingericht, het monitoronderzoek⁴ en het impactonderzoek IMAGE⁵. Uw Kamer is reeds twee keer geïnformeerd over de voortgang van het monitoronderzoek.⁶

Het monitoronderzoek geeft een breed en landelijk beeld van de inhoudelijke plannen van samenwerkingsverbanden, de realisatie van de plannen en de borging op lange termijn. Ook kijkt het monitoronderzoek naar de mate waarin scholen en samenwerkingsverbanden ervaren dat de subsidie bijdraagt aan de subsidiedoelen: (1) het vergroten en verspreiden van kennis over (hoog)begaafdheid, (2) het realiseren van een passend aanbod voor deze leerlingen en (3) het versterken van de samenwerking tussen samenwerkingsverbanden, scholen en zorg binnen de regio. Het impactonderzoek IMAGE is een verdiepend onderzoek naar wat werkende mechanismen en randvoorwaarden zijn bij interventies voor leerlingen met kenmerken van begaafdheid. Het onderzoek kan scholen en samenwerkingsverbanden helpen om passend onderwijs aan begaafde leerlingen goed in te richten. Het impactonderzoek levert kennis op over de relatie tussen interventies en (1) de ontwikkeling van begaafde leerlingen, (2) de vorming van het onderwijs voor deze leerlingen, (3) de expertiseontwikkeling van professionals en (4) de samenwerking tussen betrokken partijen.

¹ OCW: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

² Oberon, 8 december 2022, «Optimale ontwikkelingskansen, ook voor (hoog)begaafde leerlingen», Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

³ Deze ondersteuning kan bestaan uit nieuwe activiteiten, het aantrekken of ontwikkelen van meer expertise, maar ook uit het uitbouwen van bestaande arrangementen of voorzieningen.

⁴ Van 2019 tot 2023 monitoren Oberon, Universiteit Utrecht en Centrum voor BegaafdheidsOnderzoek de subsidieregeling (hoog)begaafden.

⁵ Van september 2020 tot februari 2025 voeren Oberon, Radboud Universiteit Nijmegen, Kohnstamm Instituut en Universiteit Utrecht het impactonderzoek uit.

⁶ Kamerstuk 31 497, nrs. 445 en 425.

3

Zijn de deelnemers aan de sessies georganiseerd door Oberon samengesteld met als doel een representatieve groep van leerlingen, ouders, leraren, scholen en andere partijen te vormen?

Ja, bij de sessies is bewust gekozen voor een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van betrokkenen bij het onderwijs – en specifiek de extra ondersteuning – aan (hoog)begaafden⁷.

4

Wanneer wordt de nieuwe subsidieregeling voor hoogbegaafde leerlingen gepubliceerd?

Ik werk momenteel aan de uitwerking van de subsidieregeling voor (hoog)begaafde leerlingen. Ik informeer uw Kamer over de publicatie van de regeling voor de zomer van 2023.

5

Hoe zorgt u ervoor dat de middelen van het amendement van de leden Paul en Van Meenen⁸ voor voltijd hoogbegaafdheidsvoorzieningen ook volledig terechtkomen bij voltijdsvoorzieningen?

Zoals aangegeven in antwoord op vraag 4 werk ik een subsidieregeling uit. Daarbij zal ik voor de incidentele middelen van € 9,5 miljoen – in lijn met de toelichting van het door u aangehaalde amendement – aparte subsidievoorwaarden opstellen. Hierin neem ik onder meer op dat de gelden ten behoeve moeten komen van een voorziening bestaande uit minimaal 1 klas, gericht op voltijd aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen.

Om het aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen te borgen, stel ik als voorwaarde dat samenwerkingsverbanden de middelen voor een gelijkwaardig percentage co-financieren en daarnaast dat het voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs wordt versterkt. Ik betrek dit expliciet in de uitwerking van de subsidieregeling, waarover uw Kamer nog voor de zomer van 2023 wordt geïnformeerd.

Ik vind het belangrijk dat er een passend en dekkend aanbod is voor het gehele begaafdheidsspectrum, wat op basis van de behoeftes binnen het samenwerkingsverband bijvoorbeeld goed kan in de vorm van een voltijds hoogbegaafdheidsaanbod als onderdeel van een reguliere school.

6

Hoeveel leerlingen vallen onder elk van de drie verschillende groepen in het begaafdheidsspectrum, te weten begaafde leerlingen, hoogbegaafde leerlingen en zeer hoogbegaafde leerlingen?

Hierover zijn geen concrete cijfers beschikbaar, ook omdat er geen duidelijk algemeen gedragen definitie van (hoog)begaafdheid is. De in de vraag aangehaalde (drie) groepen betreffen ook geen harde categorieën. Wel is het onderscheid in deze drie groepen behulpzaam gebleken bij het spreken over het onderwijs- en ondersteuningsaanbod en passende ondersteuning en voorzieningen voor de drie afzonderlijke groepen.

⁷ Bij de georganiseerde sessies door Oberon zijn onder andere ouders, teamleiders onderwijs, leerlingen, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, schoolbestuur primair onderwijs, jeugdhulporganisaties, gemeenten en kinderopvang uitgenodigd.

⁸ Kamerstuk 36 200 VIII, nr. 61.

7

Hoe bakent u de verschillende groepen binnen het begaafdheidsspectrum (begaafde leerlingen, hoogbegaafde leerlingen en zeer hoogbegaafde leerlingen) af en welke definities gebruikt u daarbij?

Het is belangrijk om uit te gaan van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van leerlingen en niet zozeer van het gebruiken van harde definities. De definitie van hoogbegaafdheid moet immers ondersteunend zijn en niet leidend, daarom vat ik het begrip (hoog)begaafdheid breed op en zie ik dit als een spectrum. Zie verder ook het antwoord op vraag 6.

8

Hoe is in de beslisnota⁹ tot de conclusie gekomen dat zeer hoogbegaafden ongeveer één procent van de leerlingpopulatie vormen?

Er is geen duidelijk afgebakende definitie van zowel hoogbegaafd als zeer hoogbegaafd. Op basis van wetenschappelijk onderzoek naar de normaalverdeling van intelligentie is wel te verwachten dat 2,3% van de kinderen hoogbegaafd is, en ongeveer 1% zeer hoogbegaafd.¹⁰ Dit is echter alleen in indicatie.

9

Bent u van mening dat een deel van de groep hoogbegaafden altijd voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs nodig zal hebben?

Zoals ook in de brief aangegeven is voor een deel van de (hoog)begaafde leerlingen meer nodig dan bijvoorbeeld plusklassen.¹¹ Dit kan ook het aanbieden van een voltijds hoogbegaafdheidsaanbod zijn. Het is aan samenwerkingsverbanden om de verschillende mogelijkheden goed af te wegen in het belang van de leerling en om er voor te zorgen dat er een dekkend aanbod is binnen de regio.

10

Hoe ondersteunt u samenwerkingsverbanden en scholen bij gedegen vroegsignalering?

Vanuit de huidige subsidieregeling «begaafde leerlingen in po en vo» kunnen middelen worden ingezet voor vroegsignalering, waardoor er tijdig op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes kan worden ingespeeld en de leerling een ononderbroken ontwikkeling kan meemaken.

Uit het monitoronderzoek 2021–2022 blijkt dat het scholen met een (gedeeltelijke) doelgroepomschrijving voor (hoog)begaafde leerlingen redelijk lukt om op basis daarvan de juiste leerlingen te signaleren en selecteren voor activiteiten die worden bekostigd met de subsidieregeling.¹² De meeste scholen geven aan dat de werkwijze voor signalering meestal wel (49%) of vrijwel altijd (45%) wordt toegepast in de praktijk. Bij een klein aantal scholen wordt de werkwijze meestal niet (5%) of vrijwel nooit (1%) toegepast. Deze scholen geven in het onderzoek aan behoefte te hebben aan meer kennis(deling) over hoogbegaafdheid binnen de school en het team, aan een hoogbegaafdheidsspecialist in de school, aan een eenvoudig hanteerbaar signaleringsinstrument en duidelijker (school)beleid. Ook wordt vaak benoemd dat er bij leerkrachten meer bewustwording nodig is over hoogbegaafdheid en over bestaande

⁹ Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

¹⁰ Gagné, F. (2010). Motivation within the DMGT 2.0 framework. *High Ability Studies*, 21(2), 81–99. <https://doi.org/10.1080/13598139.2010.525341>.

¹¹ Kamerstuk 31 497 nr. 445.

¹² Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

signaleringsprotocollen en dat er meer tijd en ruimte bij leerkrachten en HB-experts nodig is om de signaleringswerkwijze consistent te gebruiken. Het is goed dat veel samenwerkingsverbanden hier nu aandacht voor hebben, zoals ook blijkt uit het eerder genoemde monitoronderzoek 2021–2022. Daarbij publiceert het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid in de loop van 2023 een handreiking over (vroeg)signalering en organiseert aan de hand daarvan bijeenkomsten.

11

Bent u van mening dat een vorm van een plusklasvoorziening onderdeel moet zijn van de basisondersteuning?

Voor het debat passend onderwijs dat op 5 april staat gepland, ontvangt de Kamer de voortgangsrapportage passend onderwijs (Kamerstuk 31 497, nr. 448) waarin ook in algemene zin ingegaan wordt op de ontwikkeling van een landelijke norm basisondersteuning. Eén van de ondersteuningsgebieden waarvoor een ontwikkelopdracht is uitgezet betreft (hoog)begaafdheid.

12

Hoe controleert de Inspectie van het Onderwijs of een passend aanbod voor hoogbegaafdheidsonderwijs aanwezig is en hoe komt dat terug in de inspectiekaders?

De Inspectie van het Onderwijs betreft het aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen bij het toezicht op samenwerkingsverbanden. Het maakt onderdeel uit van de standaard RPO1 *Realisatie passend onderwijs* en van de drie BKA(besturing, kwaliteitszorg en ambitie)-standaarden over de besturing door het bestuur, de rol van het intern toezicht en de dialoog met de ondersteuningsplanraad.

De inspectie benut hiervoor documenten (het ondersteuningsplan, jaarverslag, en door het samenwerkingsverband ingezonden documenten en documenten op de website van het samenwerkingsverband), ook betreft de inspectie signalen die zij ontvangt tijdens onderzoeken. Daarnaast wordt overleg gevoerd – tijdens de onderzoeken – met ouders, leraren, intern begeleiders/ondersteuningscoördinatoren, schoolleiders, gemeenten, de ondersteuningsplanraad, het intern toezicht en het bestuur zelf.

Tot slot worden verificaties uitgevoerd van het beleid van het samenwerkingsverband op enkele van de aangesloten scholen. In al deze onderzoeksactiviteiten is er aandacht voor de realisatie van het dekkend netwerk aan ondersteuningsvoorzieningen, waar het hoogbegaafdheidsonderwijs deel van uitmaakt, alsook de rol van het bestuur daarbij. Bovenstaande geldt uiteraard ook voor leerlingen met andere (extra) ondersteuningsbehoeften.

In het toezicht op schoolbesturen en scholen wordt onderzocht of het schoolbestuur de afspraken vanuit het samenwerkingsverband, zoals opgeschreven in het ondersteuningsplan, ook uitvoert en of het schoolbestuur zich daarover verantwoord aan het samenwerkingsverband. Dat is terug te zien in de drie BKA-standaarden in de onderzoekskaders voor schoolbesturen.

Voor het beoordelen van de BKA-standaarden bij schoolbesturen voert de inspectie gesprekken met schoolbestuurders zelf, intern toezichthouders, medezeggenschapsorgaan, en vaak ook medewerkers bij het schoolbestuur die bijvoorbeeld werken in de kwaliteitszorg.

Daarnaast bezoekt de inspectie ook scholen voor verificaties van het beleid van het schoolbestuur. Daarbij kan hoogbegaafdheid ook als thema aan de orde zijn.

13

Wat is de argumentatie van samenwerkingsverbanden die, zoals te lezen is in de beslisnota¹³, stellen dat voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs tegen hun inclusieopdracht ingaat en wat voor alternatieven dragen deze samenwerkingsverbanden aan?

Ik hoor dat samenwerkingsverbanden nu in voorkomende gevallen geen voltijdsvoorzieningen treffen, vanwege het idee dat dit niet zou passen binnen inclusief onderwijs. Hun beeld daarbij is dat het ook voor alle (hoog)begaafde leerlingen mogelijk moet zijn om onderwijs te volgen op een reguliere school, met de benodigde onderwijsaanpassingen. Zoals in de Kamerbrief is aangegeven, zal ik duidelijk maken hoe een voltijd hoogbegaafdenvoorziening kan passen binnen het gedachtegoed van inclusief onderwijs. Bijvoorbeeld door deze voorzieningen binnen reguliere scholen te organiseren en parallel aan reguliere klassen. Hier is tijdens de gesprekken georganiseerd door Oberon ook nadrukkelijk over gesproken. Het is de taak van samenwerkingsverbanden om een passend en dekkend aanbod voor het gehele begaafdheidsspectrum te organiseren, op een zo inclusief mogelijke manier. Zowel in de Kamerbrief over uitwerking plan van aanpak hoogbegaafdheid¹⁴ als de Kamerbrief over contouren werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035¹⁵ heb ik mijn visie op voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs in relatie tot inclusief onderwijs verduidelijkt.

14

Welke handvatten geeft u samenwerkingsverbanden en scholen om af te wegen of een leerling een vorm van voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs nodig heeft?

De professionals die betrokken zijn bij het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen hebben de expertise om deze beoordeling te maken, in overleg met ouders en de leerling zelf. Om hen daarbij te ondersteunen ontwikkelt het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid hulpmiddelen, waaronder handreikingen met meer informatie over de ondersteuningsbehoeften van deze groep leerlingen. Daarnaast werk ik aan de ontwikkeling van een landelijke norm basisondersteuning, met (hoog)begaafdheid als één van de ondersteuningsgebieden, kan in de toekomst duidelijkheid aan scholen worden geboden over wat scholen minimaal moeten bieden als het gaat om onderwijs aan hoogbegaafden.

15

Hoe zorgt u ervoor dat in alle samenwerkingsverbanden een dekkend aanbod voor hoogbegaafdheidsonderwijs komt?

De samenwerkingsverbanden zijn wettelijk verantwoordelijk voor het zorgen voor een dekkend en passend aanbod voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, ook voor (hoog)begaafde leerlingen. Daarnaast wordt er toezicht gehouden op de samenwerkingsverbanden door de inspectie. Zie ook het antwoord op vraag 12.

16

Hoe voorkomt u het weglekken van hoogbegaafdheidsmiddelen als deze middelen op termijn onderdeel worden van de lumpsum?

De middelen zullen de eerste jaren worden verstrekt in de vorm van een subsidie, waaraan specifieke eisen zullen worden verbonden (zie ook het

¹³ Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

¹⁴ Kamerstuk 31 497, nr. 445.

¹⁵ Kamerstuk 31 497, nr. 446.

antwoord op vraag 5). Op basis van de effecten van de subsidieregeling zal worden gekeken hoe de middelen in de jaren daarna doelmatig en effectief kunnen worden ingezet. Deze middelen zullen pas aan de lumpsumbekostiging worden toegevoegd als blijkt dat het aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen voldoende is geborgd.

17

Waar kunnen ouders zich melden als zij het gevoel hebben dat hun kind onterecht voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs ontzegd wordt?

Ouders die het niet eens zijn met het ondersteuningsaanbod, of daar vragen over hebben, kunnen altijd in gesprek gaan met de betreffende school en/of het samenwerkingsverband. Verder werken de samenwerkingsverbanden aan de inrichting en verdere uitbouw van de ouder- en jeugdsteunpunten die ouders en leerlingen kunnen steunen bij het vinden van passend onderwijs binnen de regio. Tot slot kan een leerling en/of kunnen zijn ouders altijd contact opnemen met een leerling-en/of ouderbelangenvereniging, een onderwijsconsulent in de hand nemen, een melding maken bij de Inspectie van het Onderwijs of naar de geschillencommissie passend onderwijs stappen.

18

Hoe zorgt u ervoor dat alle begaafde leerlingen, indien nodig, een alternatieve leerlijn kunnen volgen?

Het is aan de professionals die betrokken zijn bij het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen om samen met ouders en leerlingen te kijken welk aanbod het beste aansluit op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes. Ik schep daarvoor de randvoorwaarden door middel van een nieuwe subsidieregeling, bovenop de huidige middelen die samenwerkingsverbanden en scholen ontvangen. In de subsidievoorwaarden wordt onder andere opgenomen dat samenwerkingsverbanden een analyse maken van hun huidige aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen en het gewenste aanbod waarvoor ze de middelen willen inzetten of hun huidige interventies willen borgen en versterken. Daarnaast kunnen professionals betrokken bij het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen daarover kennis inwinnen bij het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid.

19

Zijn er initiatieven voor hoogbegaafde leerlingen die onderdeel uitmaken van het experiment onderwijszorgarrangementen?

Ja, aan het experiment onderwijszorgarrangementen nemen ook een aantal initiatieven gericht op (hoog)begaafde leerlingen deel.

20

Hoe groot acht u de kans dat samenwerkingsverbanden, die nu geen middelen voor deze doelgroep beschikbaar willen stellen, wel gewillig zullen zijn om 50% van de kosten van een voltijd hoogbegaafdenvoorziening te gaan dragen?

Op veel plekken in het land zijn nu voorzieningen voor (hoog)begaafden, onder andere op basis van de regeling «begaafde leerlingen in po en vo», mede door inspanning en financiering vanuit het samenwerkingsverband. Bij het aanvragen van een subsidie op basis van de nieuwe subsidieregeling wordt zoals aangekondigd in het plan van aanpak het – ook conform het amendement Paul en Van Meenen – voorwaardelijk om 50% van de kosten te co-financieren. In de praktijk is deze voorwaarde geen belemmering gebleken, aangezien meer dan 90% van de samenwerkings-

verbanden vanaf 2019 gebruik gemaakt heeft van de subsidieregeling «begaafde leerlingen in po en vo», waar deze voorwaarde ook gold. Ik zal dit uiteraard wel volgen in de nieuwe regeling.

21

Samenwerkingsverbanden hebben vaak te weinig kennis en expertise over hoogbegaafden in huis; hoe kunnen zij beoordelen wat een passend en dekkend aanbod is?

Mocht een samenwerkingsverband te weinig kennis in huis hebben op het gebied van hoogbegaafdheid dan kan zij deze expertise nu al van buiten halen. Bijvoorbeeld via het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid, maar ook door het inkopen van commerciële diensten. Het is aan het samenwerkingsverband om hier zelf duidelijke keuzes in te maken en de inspectie ziet hier op toe (zie ook het antwoord op vraag 12). In 2023 wordt verkend wat ervoor nodig is om in ieder samenwerkingsverband een HB-specialist in te zetten, een maatregel uit het plan van aanpak. In het najaar van 2023 wordt Uw Kamer hierover geïnformeerd.

22

Op welke wijze gaat u monitoren of de voorgestelde aanpak in de praktijk leidt tot een taakverzwaring voor leraren en onderwijsondersteuners?

Op dit moment wordt in het kader van de regeling «begaafde leerlingen in po en vo» met het IMAGE-impactonderzoek een deelstudie gedaan naar de expertiseontwikkeling van professionals. Daaruit blijkt dat de impact van de regeling leidt tot meer bijscholing door voornamelijk leraren. De professionalisering van leraren op het gebied van (hoog)begaafdheid, leidt tot meer expertise in de praktijk en daarmee ook tot taakverlichting. Er blijkt wel uit dat het van belang is dat er middelen en tijd beschikbaar zijn voor professionalisering.

Ook wordt er gewerkt aan de voorbereiding van een verdiepend onderzoek dat is gericht op de vraag op welke manier de leraar voldoende toegerust en ondersteund kan worden voor het bieden van passend en inclusief onderwijs. Het thema hoogbegaafdheid wordt hierin expliciet opgenomen waarbij leraren, andere professionals in en om het onderwijs en lerarenopleidingen worden betrokken. De resultaten dragen eraan bij dat het aanbod van de lerarenopleidingen, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen aansluiten bij de behoeften van de leraar ook ten aanzien van hoogbegaafdheid.

Daarnaast wordt gewerkt aan een landelijke norm voor basisondersteuning, ook voor het thema hoogbegaafdheid. Dit leidt ook tot meer duidelijkheid voor leraren en onderwijsondersteuners over wat zij binnen het regulier onderwijs ten minste moeten kunnen aanbieden, en wat daarbuiten valt en dus alleen op specifieke plekken wordt aangeboden.

23

Is door u getoetst of samenwerkingsverbanden aanvullend op de subsidieregeling beschikken over voldoende middelen om het onderwijs aan meer hoogbegaafden vorm te geven?

Om goed antwoord op een dergelijke vraag te geven moet dit in gehele onderwijscontext worden bekeken, namelijk ook in relatie tot de andere doelen, taken en middelen van de samenwerkingsverbanden. Samenwerkingsverbanden krijgen immers een totaal budget voor alle uit te voeren taken om dit te organiseren.

24

Klopt het dat de meest succesvolle initiatieven voor hoogbegaafdenonderwijs initiatieven of scholen zijn die zich daar specifiek op richten? Hoe

verhoudt zich dit tot de wens om dit onder te brengen in het regulier onderwijs?

Nee, dat klopt niet. Wat het meest succesvol is, is afhankelijk van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind. Op basis daarvan moet gekeken worden welk aanbod het meest passend is.

25

Wat vindt u ervan dat een van de twee mensen, die het Landelijk Kenniscentrum leiden, ook directeur is van een commercieel hoogbegaafdheidsopleidingsinstituut? Vindt u dat hier sprake is van belangenverstrengeling?

Het Kenniscentrum is aanbesteed volgens een tendermethode en inschrijven voor de tender stond iedereen vrij. Er is gegund op vooraf vastgestelde criteria en kennis en expertise van hoogbegaafdheid was daar onderdeel van. Het National Talent Centre of the Netherlands (NTCN) geeft sinds maart 2022 uitvoering aan het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. Het NTCN bestaat uit een bestuur van 4 leden, een Raad van Toezicht in het kader van intern toezicht.

Het is aan de gegunde partij om zelf (de schijn van) belangenverstrengeling te voorkomen door onafhankelijk te handelen en transparant te zijn over eventuele nevenwerkzaamheden. Dit is opgenomen in artikel 28 van de Algemene rijksvoorwaarden voor het verstrekken van opdrachten tot het verrichten van diensten¹⁶. Er zijn geregeld gesprekken met het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. Ik zie toe op een goede uitvoering van de opdracht en als dat nodig is dan zal ik bijsturen.

26

Waarom blijft u de verantwoordelijkheid bij samenwerkingsverbanden leggen, terwijl zowel de praktijk als onderzoek bewezen heeft dat zij niet bij machte of welwillend zijn om aan de opdracht te voldoen¹⁷?

Binnen het kader van passend onderwijs hebben samenwerkingsverbanden de taak een dekkend aanbod te realiseren, dat geldt ook voor de doelgroep (hoog)begaafde kinderen. Mochten zij daar niet in slagen dan ziet de inspectie daarop toe, zie ook het antwoord op vraag 12.

27

Hoe gaat u zorgen voor een dekkend aanbod voltijd hoogbegaafdheidsonderwijs?

Zie het antwoord op vraag 5.

28

Hoe gaat u ervoor zorgen dat plannen voor passend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen ook uitvoerbaar zijn in de praktijk?

Zie het antwoord op vraag 22.

29

Welke hoogbegaafdheidsvoorzieningen zijn er op dit moment, inclusief voorzieningen die niet verbonden zijn aan een school?

Zoals in de Kamerbrief is toegezegd, werk ik aan het beter in beeld brengen en verspreiden van goede praktijkvoorbeelden op het gebied van

¹⁶ Bijlage bij Kamerstuk 25 295, nr. 1131.

¹⁷ LinkedIn, februari 2022, «Bijdrage van Marieke Maesen», <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6789973036356407296/>.

hoogbegaafdheid. Het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid voert deze opdracht uit door het netwerk van organisaties en expertise rondom hoogbegaafdheid in beeld te brengen, inclusief informatievoorziening over mogelijkheden in de regio. In de tweede helft van 2023 wordt uw Kamer daarover geïnformeerd.

30

Hoe staat het met de uitvoering van de motie van het lid Kwint¹⁸ en dan specifiek voor voorzieningen voor hoogbegaafden?

De gedachte achter deze motie – het voorkomen van uitval door het stimuleren van samenwerking van schoolbesturen en initiatieven die buiten het bekostigd onderwijssysteem onderwijs en zorg aanbieden – steun ik volledig (zie ook het antwoord op vraag 1). De inspectie heeft een toezichthoudende en onafhankelijke rol, waarbij zij toezicht houdt op scholen, besturen en samenwerkingsverbanden, en hebben geen zicht op de kwaliteit van bijvoorbeeld zorg- of particuliere initiatieven. Hierdoor is het niet passend om de doorzettingsmacht te beleggen bij de inspectie, wat de motie voorstelt, zoals ik uw Kamer vorig jaar al schreef.¹⁹ Tegelijkertijd vind ik het wel belangrijk, zoals aangegeven in diezelfde brief, dat er een vorm van doorzettingsmacht komt die de knoop kan doorhakken als partijen er niet uitkomen. Dat houdt in dat er een onafhankelijke persoon of organisatie komt die het mandaat heeft en waar nodig, alles overziende, een school kan verplichten tot het inschrijven en bieden van onderwijs aan een leerling en de naleving hiervan. Ik heb daarom aangegeven dat ik het voorstel van de doorzettingsmacht mee zal nemen bij het wetsvoorstel rondom de onderwijszorgarrangementen. Daarbij houd ik ook rekening met de eerder geuite zorgen, die bleken uit de internetconsultatie van eind 2020 van het wetsvoorstel Doorbraak-aanpak onderwijs en jeugdhulp, dat de persoon of organisatie met doorzettingsmacht daadwerkelijk onafhankelijk is.

31

Hoeveel voorzieningen voor hoogbegaafden zijn in de afgelopen vijf jaar gesloten, omdat zij geen financiering vanuit het Ministerie van OCW ontvingen?

Het is niet te zeggen hoeveel voorzieningen zijn gesloten, omdat niet wordt geregistreerd of er sprake is van een hoogbegaafdenvoorziening.

32

Hoe gaat u ervoor zorgen dat de aanvullende ondersteuning bovenop de basisondersteuning voldoet aan de extra ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen?

In de brief aan Uw Kamer van december 2022 zijn tien maatregelen aangekondigd die onder andere daar een bijdrage aan leveren²⁰. Specifiek de hierboven al genoemde subsidieregeling, die onder andere hierop zal worden gericht.

33

Worden de hoogbegaafdheidsmiddelen voortaan geoormerkt, zodat de samenwerkingsverbanden ze daadwerkelijk voor deze leerlingen in moet gaan zetten?

¹⁸ Kamerstuk 31 497, nr. 300.

¹⁹ Kamerstuk 31 497, nr. 422.

²⁰ Kamerstuk 31 497, nr. 445.

Nee. Zoals ik in de brief en het plan van aanpak heb aangekondigd kies ik er expliciet niet voor om voor specifieke voorzieningen voor (hoog)be-
gaafde leerlingen over te gaan tot directe financiering, omdat dit niet past
binnen de systematiek van passend onderwijs. Samenwerkingsverbanden
kunnen zelf het beste inspelen op de situatie in de regio. Ze hebben
daarbij een wettelijke opdracht om een dekkend en passend aanbod te
realiseren. Dit aanbod kan daarbij variëren van lichte tot intensieve
onderwijsaanpassingen.

Voor een deel van de middelen is gekozen om dit in de vorm van een
subsidie te verstrekken. Deze middelen, die wel zijn geoormerkt, zijn
bedoeld om samenwerkingsverbanden extra te stimuleren een dekkend
en passend aanbod voor onderwijs aan het gehele begaafdheidsspectrum
te bieden.

34

Hoe gaat u ervoor zorgen dat zowel de incidentele als structurele gelden
daadwerkelijk bij de huidige voltijd hoogbegaafdheidsvoorzieningen
terecht komen?

In het voorjaar wordt de subsidieregeling nader uitgewerkt. Zie antwoord
bij vraag 5.

35

Met welke vertegenwoordigers van leraren en onderwijsondersteuners is
er door Oberon²¹ gesproken voor dit onderzoek?

Leraren zijn betrokken via de TeacherTapp – een app waarmee direct een
uitvraag kan worden gedaan onder honderden leraren. De informatie die
daaruit naar voren is gekomen is door Oberon betrokken bij het opstellen
van het rapport. Daarnaast zijn leraren ook bevroegd/actief in het traject
op weg naar de landelijke norm basisondersteuning. Hierbij is hoogbe-
gaafdheid één van de ondersteuningsgebieden die wordt meegenomen.

36

Wat is de achterliggende reden van Oberon²² om geen leraren en
onderwijsondersteuners uit de nodigen voor (één of twee van) de
expertsessies, maar wel schoolbesturen, samenwerkingsverbanden,
(hoog)begaafdheidsspecialisten, vertegenwoordigers van jeugdhulporga-
nisaties, ouders, gemeenten, kinderopvangorganisaties, vertegenwoor-
digers van ouderorganisaties, leerlingvertegenwoordiging uit regulier en
speciaal onderwijs, sectorraad VO²³, vereniging Netwerk Leidinggevend
Passend Onderwijs, het landelijk Kenniscentrum Hoogbegaafdheid,
vertegenwoordigers van scholen met voltijd hoogbegaafdenonderwijs,
Vereniging Begaafdheidsprofiel scholen, de PO²⁴-raad en de VO-Raad, de
auteur van het rapport «Situatieanalyse voltijd primair onderwijs (PO)
voor hoogbegaafden (HB) in Nederland»²⁵ en een onderwijsweten-
schapper?

Leraren zijn betrokken in het traject om te komen tot de landelijke norm
basisondersteuning en zijn daarin ook meegenomen bij het ondersteu-
ningsgebied (hoog)begaafdheid, omdat dat hun werkzaamheden direct
raakt. Bij het traject van Oberon draaide het vooral om de extra onder-

²¹ Oberon, 8 december 2022, «Optimale ontwikkelingskansen, ook voor (hoog)begaafde
leerlingen», Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

²² Oberon, 8 december 2022, «Optimale ontwikkelingskansen, ook voor (hoog)begaafde
leerlingen», Bijlage bij Kamerstuk 31 497, nr. 445.

²³ VO: voortgezet onderwijs.

²⁴ PO: primair onderwijs.

²⁵ Loek Zonnenberg, 10 februari 2022, «Situatieanalyse voltijd primair onderwijs (PO) voor
hoogbegaafden (HB) in Nederland».

steuning die samenwerkingsverbanden bieden/moeten bieden als de basisondersteuning die onder andere de leraar biedt op school niet toereikend is. Leraren zijn daarbij bevroegd door middel van de TeacherTapp.

De feedback die ik op de betrokkenheid van leerkrachten bij dit traject heb gekregen, neem ik zeker ter harte voor toekomstige trajecten.